

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

Ірина КУЗАВА

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Бакалавр
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	016 Спеціальна освіта
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Корекційна психопедагогіка та логопедія
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	(016.02 олігофренопедагогіка)
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр спеціальної освіти зі спеціалізації «Олігофренопедагогіка»

УДК

**Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 9 від 18 травня 2022 р.)**

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ : методичні рекомендації для підготовки студентів 2-4 курсів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», за ОС Бакалавр спеціальності 016 Спеціальна освіта / *Укл. Кузава І.Б.* Луцьк : ФОП Іванюк В.П., 2022. 22 с.

РОЗРОБНИК: *Кузава І.Б.*, завідувачка кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Рецензенти:

Пріма Р.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Луканьова Л.О. – вихователь-методист відокремленого дошкільного відділення «Сонечко» Крупівського навчально-реабілітаційного центру.

У методичних рекомендаціях подано опис навчальних і педагогічних практик (вид, обсяг кредитів, місце проведення, первинна посада, за якою проходить практика, а також компетентності, якими повинен оволодіти майбутній бакалавр спеціальної освіти), що виконуються студентами освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Для студентів і викладачів закладів вищої освіти, педагогів-дефектологів.

© Кузава І.Б., 2022
© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2022

ВСТУП

Наскрізна програма практичної підготовки студентів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта є навчально-методичним документом, який визначає основні положення та забезпечує єдиний комплексний підхід до організації всіх видів навчальної та виробничої практики, їх системність, безперервність і послідовність.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» і відповідає стандарту вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти та дає можливість займати відповідні посади.

<p><i>Ступінь вищої освіти</i> <i>Спеціальність</i> <i>Спеціалізація</i> <i>Освітньо-професійна програма</i> <i>Освітня кваліфікація</i></p>	<p>БАКАЛАВР 016 Спеціальна освіта 016.02 Олігофренопедагогіка Корекційна психопедагогіка та логопедія Бакалавр спеціальної освіти зі спеціалізації «Олігофренопедагогіка»</p>
--	--

№ з/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1.	Навчальна практика в спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах (2 курс, 3 семестр)	6	Заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри м.Луцька та Волинської області	Асистент вчителя-логопеда. Асистент вчителя з корекційної освіти. Асистент вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і

					<p>характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню</p>
--	--	--	--	--	---

					практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.
2.	Навчальна практика в загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах (2 курс, 4 семестр)	6	Загальноосвітні заклади та інклюзивно-ресурсні центри м.Луцька та Волинської області	Асистент вчителя-логопеда. Асистент вчителя з корекційної освіти. Асистент вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання,

					<p>виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики</p>
--	--	--	--	--	---

3.	Педагогічна практика з олігофренопедагогіки (3 курс, 7 семестр)	6	Заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри м.Луцька та Волинської області	Асистент вчителя-дефектолога. Асистент вчителя з корекційної освіти. Асистент вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-8. Здатність працювати в команді. ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) СК-1. Усвідомлення
----	--	---	--	--	--

					<p>сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної</p>
--	--	--	--	--	--

					інноватики. СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів
4.	Педагогічна практика з логопедії (4 курс, 8 семестр)	6	Спеціальні та інклюзивні класи закладів загальної середньої освіти, логопедичні пункти, навчально-реабілітаційні центри, заклади дошкільної освіти комбінованого типу, спеціальні заклади дошкільної освіти м.Луцька та Волинської області	Логопед. Асистент логопеда спеціального закладу дошкільної освіти . Вихователь логопедичної групи. Асистент вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

					<p>ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>забезпечення.</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів</p>
--	--	--	--	--	---

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

I. Мета навчальної практики у спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах: сформувати у студентів цілісне уявлення про різні типи спеціальних закладів, особливості організації навчально-виховного та корекційно-розвивального процесів, професійну діяльність тих осіб, які забезпечують повноцінне функціонування спеціального закладу, зокрема,

директора, методиста, вчителя-логопеда, олігофренопедагога, тифлопедагога, сурдопедагога, вихователів, керівника музичного, практичного психолога, реабілітолога, помічника вихователя, медичних працівників, працівників харчоблоку, іншого обслуговуючого персоналу. Організація навчальної практики здобувачів освіти 2 курсу спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору професії олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя), пізнавальної активності в опануванні майбутньою професією. Педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб студенти включалися в сферу діяльності спеціальних закладів, навчально-реабілітаційних центрів, професійної діяльності олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя), інших працівників закладу, ознайомилися з історією розвитку різних типів спеціальних закладів, змістом, напрямками роботи. Практика сприяє позитивній адаптації студентів до обраної професії, формуванню інтересів до спеціальних закладів та професійної діяльності спеціального педагога. Корекційно-педагогічний компонент проходження навчальної практики полягає в тому, щоб студенти познайомилися із посадою олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя) в закладах спеціальної освіти, наявністю обладнання для індивідуальної та групової роботи з дітьми, що сприятиме налаштуванню студентів до вибору та отриманню спеціалізації у подальшому навчанні.

Завдання практики:

- сформуванню уявлення здобувачів освіти про сфери їх майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами спеціальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів;
- мотивувати студентів до розвитку професійно-значущих якостей,
- формування стійких моральних поглядів на професію олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя), бажання працювати в спеціальних закладах; формувати професійний інтерес до педагогічної діяльності олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя) спеціального закладу; ознайомити студентів із формами, методами та змістом роботи у спеціальному закладі та навчально-реабілітаційному центрі.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження навчальної практики в спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах. Знайомство з керівниками навчальної практики в спеціальних закладах від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.

2. Ознайомитися з розподілом студентів на практику у спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах. Вивчити права й обов'язки студентів під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія по закладу.

3. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні

обов'язки олігофренопедагогів, вчителів-логопедів, асистентів вчителя (вихователя). Аналіз плану роботи спеціальних педагогів. Відомості про структуру спеціального закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.

4. Аналіз системи роботи олігофренопедагога, вчителя-логопеда, асистента вчителя (вихователя) з дітьми та педагогами спеціального закладу - бази практики. Спостереження студентами практичних заходів (занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводять корекційні педагоги в спеціальному закладі - базі практики та їх аналіз.

5. Написати педагогічні роздуми «Діти - майбутнє нації». Відзначити враження від створення освітнього середовища для виховання і навчання дітей з ООП. Підготувати щоденник до перевірки, презентацію спеціального закладу або навчально-реабілітаційного центру до творчого звіту. Взяти участь у заключній конференції.

II. Мета навчальної практики в загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах: ознайомити студентів із сучасною системою освітньо-корекційних послуг, змістом професійної діяльності корекційних педагогів; залучити студентів до безпосередньої практичної діяльності у загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах.

Завдання практики:

- розвиток професійної мотивації, професійно значущих рис і якостей особистості;
- набуття студентами як помічниками корекційних педагогів практичних навичок організації навчально-корекційної та корекційно-виховної роботи;
- розвиток творчих здібностей студентів;
- навчання плануванню та організації робочого часу;
- формування навичок ведення робочих записів;
- самовиховання майбутнього корекційного педагога;
- застосування на практиці знань, набутих у процесі теоретичного навчання;
- формування вмінь самостійно приймати професійно значущі рішення.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження навчальної практики в загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах. Знайомство з керівниками навчальної практики в ІРЦ та загальноосвітніх закладах з інклюзивним навчанням від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.

2. Знайомство з розподілом студентів на практику у загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах. Вивчення прав і обов'язків студентів під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Екскурсія по закладу.

3. Ознайомлення із педагогічним процесом групи (класу) з інклюзивним навчанням; спостереження та аналіз занять, які проводять фахівці ІРЦ, асистенти

вчителя (вихователя); здійснення психолого-педагогічного вивчення дітей. Аналіз відомостей про структуру загальноосвітніх закладів та інклюзивно-ресурсних центрів, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки. Самостійне проведення студентами прийому дітей, прогулянки, ігор, організації їхньої життєдіяльності. Розробка конспекту відкритого залікового заняття, виготовлення наочного матеріалу для роботи з дітьми.

4. Проведення відкритих залікових занять; завершення психолого-педагогічного вивчення дітей; оформлення психолого-педагогічної характеристики на дитину (учня), групу (клас), документації практики. Визначення вражень від створення освітнього середовища для виховання і навчання дітей з ООП в умовах інклюзії. Підготовка щоденника до перевірки, презентації загальноосвітнього закладу та (або) інклюзивно-ресурсного центру до творчого звіту. Участь у підсумковій конференції.

III. **Мета педагогічної практики з олігофренопедагогіки:** узагальнити знання студентів про сучасну систему освітньо-корекційних послуг дітям із інтелектуальними порушеннями, зміст професійної діяльності корекційних психопедагогів (олігофренопедагогів); виховувати професійні якості, вміння та навички відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики; реалізувати можливість практичної діяльності студентів у спеціальних закладах для даної категорії дітей.

Завдання практики:

- навчити студентів застосовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- виховувати у студентів професійний інтерес, формувати творче ставлення до професії корекційного психопедагога (олігофренопедагога);
- формувати професійну мотивацію, необхідні якості особистості майбутніх корекційних психопедагогів;
- забезпечити набуття студентами практичних навичок організації навчальної та корекційно-виховної роботи;
- розвивати навички спілкування з дітьми з інтелектуальними порушеннями, педагогічним колективом;
- формувати вміння здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до учнів з порушеннями інтелектуального розвитку;
- навчити використовувати методи: спостереження, бесіда, вивчення та аналіз методичних матеріалів, шкільної документації;
- формувати вміння планувати діяльність (допомога корекційному психопедагогу у підготовці конспекту уроку та проведенні дидактичних, рухливих, сюжетно-рольових ігор, виховних заходів), виготовляти наочні посібники.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження педагогічної практики олігофренопедагогіки. Знайомство з керівниками навчальної практики в спеціальних закладах від

кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.

2. Знайомство з розподілом студентів на практику з олігофренопедагогіки. Вивчення прав і обов'язків студентів під час проходження практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки.

3. Спостереження та аналіз педагогічної роботи вчителя-дефектолога, його професійними обов'язками. Спостереження та аналіз занять, які проводить корекційний психопедагог (олігофренопедагог). Здійснення психолого-педагогічного вивчення дітей з інтелектуальними порушеннями. Самостійне виконання студентом обов'язків корекційного психопедагога (олігофренопедагога). Вивчення особистості дитини з інтелектуальними порушеннями та проведення психолого-педагогічної діагностики. Розробка конспекту відкритого залікового заняття, виготовлення наочного матеріалу для роботи з дітьми.

4. Проведення відкритих залікових занять; завершення психолого-педагогічного вивчення дітей; оформлення психолого-педагогічної характеристики на дитину (учня) з інтелектуальними порушеннями, документації практики. Визначення вражень від створення освітнього середовища для виховання і навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. Оформлення звітної документації. Участь у підсумковій конференції.

IV. Метою педагогічної практики з логопедії є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами у процесі вивчення теоретичних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки, практичних навичок за 4 освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія», а також збір матеріалу для виконання курсових і випускних кваліфікаційних робіт (проектів).

Завдання практики:

1. Ознайомити студентів з навчально-виховним закладом, комплектуванням груп (класів), специфікою організації та здійснення навчального процесу в різних вікових групах.

2. Формувати вміння спостерігати, аналізувати та оцінювати навчально-виховний процес освітнього закладу, як закладу, що забезпечує корекційний вплив на розвиток особистості дитини.

3. Удосконалити організаційні, діагностичні, дидактичні, аналітичні, проєктувальні, комунікативні уміння та навички.

4. Формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їх вікові, фізичні та мовні особливості.

5. Вчити здобувачів освіти збирати анамнез дитини, вести записи спостережень, опрацьовувати й узагальнювати одержану в ході обстежень інформацію, прогнозувати діагнози, передбачати основні напрями корекційної роботи з кожною дитиною чи групою дітей, проводити з ними заняття.

6. Проектувати власну корекційно-навчальну діяльність для вирішення конкретних фахових проблем.

7. Розвивати теоретичний пошук в методичній роботі, виробляти потребу в самоосвіті, самоідентифікації себе як професіонала конкретної сфери корекційно-навчальної роботи.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. Участь у настановній конференції з метою ознайомлення з методикою та організацією проходження виробничої практики з логопедії. Знайомство з керівниками логопедичної виробничої практики в освітніх закладах від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, переліком баз практики. Складання індивідуального графіку роботи на період проходження практики.

2. Вивчення та аналіз нормативних документів, що визначають професійні обов'язки вчителя-логопеда. Аналіз плану роботи вчителя-логопеда. Відомості про структуру закладу, основні напрями діяльності, склад фахівців, їхні професійні обов'язки.

3. Аналіз системи роботи вчителя-логопеда з дітьми та педагогами освітнього закладу - бази практики. Спостереження студентами практичних заходів (занять, консультацій, практикумів, круглих столів і т.д.), які проводить учитель-логопед в закладі освіти - базі практики та їх аналіз.

Планування, проведення та аналіз корекційних занять із дітьми-логопатами. Розробити і провести чотири залікові корекційні заняття з дітьми-логопатами або два залікові заняття і одне свято-розвагу. Конспекти занять та сценарій свята додати до матеріалів практики. Провести діагностику мовного розвитку дітей з дислалією, дизартрією, загальним недорозвитком мовлення. Визначення причини вад дитини. Результати обстеження та психолого-педагогічну характеристику дитини-логопата занести в мовну картку.

4. Розроблення системи роботи вчителя-логопеда з батьками дітей з вадами мовлення та педагогів закладу. Характеристика мовних і психологічних особливостей дитини-логопата. Застосування колективних та індивідуальних форм роботи з батьками та педагогами; ознайомлення з традиційними та нетрадиційними формами роботи. Аналіз результатів діяльності студента-практиканта. Оформлення матеріалів у «Куточках батьків» тощо.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- від університету: методист від кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, який забезпечує проведення практики, заступник декана факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи;

- від бази практики: керівник практики від бази практики. Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами (силабусами) практик.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами (силабусами) практик, за пропозиціями випускової кафедри та затверджуються радою факультету педагогічної освіти та соціальної роботи.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами (силабусами) практик. Підсумки практик підводяться керівником практики від кафедри на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, науково-методичної та вченої ради факультету педагогічної освіти та соціальної роботи.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

№ п/п	Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1	Оформити щоденник спостережень	До 40
2	Скласти психолого-педагогічну характеристику на дитину	До 20
3	Підготувати колективну медіа-презентацію про заклад спеціальної освіти чи заклад з інклюзивним навчанням або інклюзивно-ресурсний центр	До 40
	Сума	100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Кількість балів за проходження навчальної практики залежить від дотримання таких *вимог*:

- 1) своєчасність виконання навчальних завдань (дедлайн); повний обсяг їх виконання;
- 2) якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання;
- 3) творчий підхід у виконанні завдань;
- 4) ініціативність у навчальній діяльності.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу,

темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>). Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вержиховська О. М. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. / О. М. Вержиховська, О. В. Гаврилов. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 88 с.
2. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури / С. С. Вітвицька. К. : Освіта, 2005. 396 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. К.-Вінниця : Планер, 2010. 308 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Світ, 2004. 147 с.
5. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навчально-методичний посібник / кол. авторів ; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 236 с.
6. Інклюзивна освіта : теорія і практика : навч.-метод. посіб. / [колек. авторів ; за заг. ред. С.П.Миронової]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. Ч.1. 192 с.
7. Інклюзивна освіта : теорія і практика : навч.-метод. посіб. / [колек. авторів; за заг. ред. С.П.Миронової]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. Ч.2. 184 с.
8. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні : наук.-навч.-метод. посіб. / [за заг. ред.С. Я. Харченка]. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. 320 с.
9. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп : навч. посіб. / Т. Л. Лях. К. : КУ ім. Бориса Грінченка, 2010. 160 с.
10. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод.посібник / За ред. Т. Л. Лях,; авт.-кол.: З.П. Бондаренко, Т.В.Журавель, Т.Л. Лях та ін. Версо-04, 2012. 288 с.
11. Навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця у вищому навчальному закладі: інформ. видан. / укл. Л. В. Петренко, І. Є. Ємець. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. 24 с.
12. Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання [Електрон.ресурс] : Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-384 від 18.05.2012 // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. – Текст. дані. Київ, 2017. Режим доступу : old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/1287-
13. Основи корекційної педагогіки : навч. посіб. / С.П.Миронова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва; заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський :

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.

14. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 // Кабінет Міністрів України: [сайт]. Київ, 2017. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>.

15. Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання [Електрон. ресурс] : лист Міністерства освіти і науки України від 26.07.2012 № 1/9-529 // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. Текст. дані. – Київ, 2017. Режим доступу : [old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-529\(2\).doc](http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-529(2).doc)